

Pārmaiņu laiks LLU Lauksaimniecības fakultātē

Zinta Gaile

Lauksaimniecības fakultātē

Lauksaimniecības fakultātē (LF) 2010./2011. studiju gads paliks atmiņās kā nozīmīgu pārmaiņu, kas saistītas ar pēdējās studiju programmu akreditācijas reizēs sniegtajiem ekspertu ierosinājumiem, gads. Jauniešiem līdz 2010./2011. studiju gadam bija iespēja izvēlēties vai nu akadēmisko studiju programmu „Lauksaimniecība” un, studijas beidzot, iegūt bakalaura grādu lauksaimniecībā vai arī izvēlēties profesionālo studiju programmu „Lauksaimniecība”, kas, studijas beidzot, nodrošināja profesionālo kvalifikāciju izvēlētajā lauksaimniecības specializācijas virzienā. Akadēmisko programmu īstenoja tikai pilna laika studijās, kamēr – profesionālo: gan pilna, gan nepilna laika studijās (pilna laika studijās gan bija pieejams tikai specializācijas virziens „uzņēmējdarbība lauksaimniecībā”). Šāda divu, pēc satura ļoti līdzīgu programmu eksistence līdzās sarežģīja gan studentu tālākās izglītības iespējas (arī maģistrantūrā bijām spiesti izveidot divas programmas), gan arī pāreju no pilna uz nepilna laika studijām, ja kādam studējošajam radās tāda vajadzība. Pie tam – akadēmiskajā programmā gan tika nodrošinātas dziļākas teorētiskās zināšanas, bet pietrūka labam lauksaimniecības speciālistam tik nepieciešamās garās ražošanas prakses. Pēc ilgām diskusijām **2010./2011. studiju gada laikā tika izstrādāta un licencēta jauna profesionālā bakalaura studiju programma „Lauksaimniecība”**, kurā 2011./2012. studiju gadam jau esam uzņēmuši 1. kursa studentus. Jaunā programma apvieno labāko no abām iepriekšējām programmām, kur kā ļoti svarīgs ieguvums ir pieminama liela ražošanas prakse gandrīz visa veģetācijas perioda garumā pēc trešā kursa. Programmu absolvējot, jaunieši iegūs gan profesionālā bakalaura grādu lauksaimniecībā, kas dos plašākas iespējas turpmāk izvēlēties studijas maģistrantūrā, gan būs iespēja specializēties vienā no arī līdz šim piedāvātajiem specializācijas virzieniem, iegūstot skanīgu profesionālo kvalifikāciju: (1) agronoms; (2) ciltslieņu zootehniķis, (3) lauksaimniecības uzņēmuma vadītājs. Lepojamies, ka esam atjaunojuši agronoma un zootehniķa vārdu profesionālajā kvalifikācijā, pie tam, agronomi varēs izvēlēties specializēties dārkopībā vai lauka kultūraugu audzēšanā (laukkopībā). Latvijā ir daudz vidēja lieluma jauktā tipa (nodarbojas gan ar augkopību, gan lopkopību) saimniecību, kas neizmanto algotus speciālistus, bet saimniekam pašam jāspēj plānot, vadīt un organizēt darbu firmos un kūtīs, t.i., jāpārzina visa plašā lauksaimnieciskā ražošana un jābūt arī zināšanām ekonomikā, vadīšanā – tad šādu izglītību piedāvā specializācijas virziens uzņēmējdarbība lauksaimniecībā ar skanīgo lauksaimniecības uzņēmuma vadītāja kvalifikāciju. Pārmaiņas uzsākām īstenot arī maģistra studijās (gan akadēmiskajā, gan profesionālajā programmā), kur ar 2010./2011. studiju gadu stājās spēkā jauni studiju plāni, kas paredz lielāku obligāto studiju kursu apjomu un tādējādi ir iespējams nodrošināt vairāk kontaktstundu mācībspēka vadībā. Šķiet, ka šāds studiju modelis var dot rezultātu, jo vismaz 2010./2011. g. studijas pārtraukušo maģistrantu skaits bija mazs.

Priecājamies par saviem absolventiem, jo 2011. gadā fakultāti absolvēja pēdējos gados rekordliels studējošo skaits: 104, t.sk., 22 Lauksaimniecības zinātņu bakalauri, 65 profesionālās kvalifikācijas ieguvēji un 17 Lauksaimniecības zinātņu maģistri. Sekojot līdz absolventu gaitām, jāsecina, ka vairums atraduši savai specialitātei atbilstošu darbu, īpaši maģistrantūru beigušie. Pagājušajā studiju gadā Lauksaimniecības doktora grādu ieguva Imants Jansons, Aivars Jermušs un Iveta Gūtmane. Priekšā ļoti atbildīgs darba posms doktorantiem – ESF stipendātiem, kam tuvojas studiju noslēgums un jāspēj iekļauties visos stingri reglamentētajos pakāpeniskā aizstāvēšanās procesa termiņos.

Pēdējo gadu laikā kopējais studentu skaits fakultātē ir samazinājies, jo vairs nav izteikti liela pieprasījuma pēc nepilna laika studijām. Šāda tendence vērojama jau kopš 2007. gada, bet īpaši izteikti ar 2009. g. 1. septembri. Tā 2007. gada 20. septembrī fakultātē studēja 504 pamatstudiju studenti, bet 2009. g. 20. septembrī – 369 studenti. Pēdējo divu gadu laikā vairs tik straujš

samazinājums nav vērojams un 2010., 2011. gadā studentu skaits nostabilizējies ap 350. Tas bija iespējams, nosakot samērā lielu uzņemšanas limitu 1. kursā. Kopumā pilna laika studentu skaits pēdējos gados pieaug, bet nepilna laika – samazinās. Atšķirībā no vairākām citām LLU studiju programmām, Lauksaimniecības fakultātē tomēr katru gadu varam nokomplektēt pilnvērtīgu grupu arī nepilna laika studijās. Īpaši priecē šogad uzņemtais studentu skaits: pilna laika studijās 87, bet nepilna laika studijās – 27 studēt gribētāji. Pašreiz šķiet, ka uz valsts finansētām studiju vietām (kopā fakultātei pamatstudijās ir 207 valsts finansētas studiju vietas) šī studiju gada 2. semestrī jau varētu būt konkurss, kas tikai celtu studiju kvalitāti. Maģistra studijās abās Lauksaimniecības maģistra programmās (akadēmiskā un profesionālā) ir 30 valsts finansētas studiju vietas. Parasti dalījums ir: 20 vietas 1. kursā un 10 vietas 2. kursā. Pēdējā studiju gada laikā, pateicoties studiju plānu izmaiņām un tam, ka iestājušies motivēti studējošie, studijas jaunieši pārtrauca tikai objektīvu iemeslu dēļ – izmantojot akadēmiskos atvaļinājumus saasinātu veselības problēmu iespaidā. Tādējādi šajā studiju gadā 2. kursā par personīgo finansējumu studē pat jaunieši ar ļoti labām sekmēm: vidējo svērto atzīmi 8 balles. Šeit reālā un sīvā konkurence uz valsts budžeta finansētu vietu jau ir piespiedusi maģistrantus ļoti nopietni un atbildīgi attiekties pret jebkuru uzdotu studiju darbu. Kopā pašreiz (uz 2011. gada 20. septembri) maģistrantūrā studē 46 maģistranti.

Fakultātes mācībspēki aktīvi iesaistījušies arī dažādu zinātnisko projektu īstenošanā, t. sk., 5 starptautiskos vai no Eiropas fondiem (ESF, ERAF) līdzfinansētos projektos, piedalās 1 valsts pētījumu programmas īstenošanā, vada 4 LZP grantu projektus un piedalās izpildītāja statusā vēl vienā, vada 7 ZM pasūtītus pētniecības projektus. Ļoti nozīmīgs fakultātes nākotnei bija pagājušā studiju gadā veiktais darbs pie „Lauksaimniecības resursu izmantošanas un pārtikas Valsts nozīmes pētniecības centra” telpiski teritoriālās stratēģijas un projekta pieteikuma zinātnes materiāltehniskās bāzes uzlabošanai (ERAF 2.1.1.3.1. aktivitāte), ko vadīja LVAI direktore E. Kaufmane, izstrādes. Tāpat mācībspēki bijuši aktīvi, piedaloties ar ziņojumiem gan vietējās, gan starptautiskās konferencēs, kuru skaits un referātu nosaukumi tiek apkopoti katra gada decembra mēnesī. Katru gadu organizējam arī LF Studentu zinātnisko konferenci, kuru vēlamies padarīt par katra potenciālā absolventa atskaites punktu par studiju noslēguma darbam veikto zinātnisko pētījumu. Studentu zinātniskajā konferencē 2011. gada 20. aprīlī Dārzkopības sekcijā nolasīts 21, Lopkopības sekcijā - 24 un Laukkopības sekcijā - 25 referāti. Šī konference sniedza arī mācību, ka tai veltāma pilna studiju diena, lai atliktu laika plašākai diskusijai par studējošo zinātnisko darbu rezultātiem.

Problemātiska LF ir situācija, kad studentu skaita samazinājuma rezultātā katru gadu samazinās noteiktais štata vietu apjoms. Pašreiz fakultātē ir 43 mācībspēki, bet tikai 20.40 štata vietas uz 2011. gada 1. septembri. Īstenojot tik plašu programmu kā „Lauksaimniecība” ar 4 specializācijas virzieniem ļoti nozīmīga ir mācībspēku daudzveidīga kvalifikācija. Tomēr, neskatoties uz visu, mācībspēki iespēju robežās gatavo jaunus mācību materiālus, kur īpaši nozīmīga aizvadītajā periodā bija radītā iespēja gatavot to LLU e-vidē. Daudz strādāts arī pie studiju kursu programmu sakārtošanas un studiju kursos sasniedzamo rezultātu formulēšanas. Sasniedzamie studiju rezultāti definēti arī katrai studiju programmai kopumā.

Nākamie mēneši būs piesātināti ar ļoti intensīvu visu uzsākto darbu turpināšanu, bet īpaši nozīmīga fakultātes nākotnei būs studiju virziena Lauksaimniecība starptautiskā akreditācija. Ceram uz veiksmi!